

## SECURIZAREA ACTIVITĂȚII AGRICOLE

### Statul trebuie să ajute investitorii în agricultură asigurând legea și ordinea

De departe cea mai mare și mai ignorată problemă a agriculturii românești o reprezintă infracționalitatea - furturile de produse agricole direct din teren. În cazul marilor exploatații agricole, paza are un cost care ajunge deseori la un procent cu două cifre din total. Aceasta este însă cea mai mică dintre probleme pentru că măcar acest cost este asumat și supracompensat de costurile locale mult mai mici la achiziția terenurilor sau cu forța de muncă.

Problema mai puțin vizibilă, dar mult mai gravă, este decizia de oportunitate - antreprenorii agricoli sunt obligați să se orienteze către culturi cu rentabilitate mică (sau chiar nerentabile pe suprafețele mici disponibile), dar cu reziliență mai mare la furturi.

Orice încercare de a înființa culturi mai rentabile - legume, livezi etc. prezintă un risc uriaș, întrucât proaspăta afacere devine „premium-target” pentru toți hoții din zonă. Situația este demonstrată de structura exporturilor<sup>1</sup> (defalcată în tabel), care sunt alcătuite cu preponderență din materii prime sau cu grad redus de prelucrare.

Pentru rezolvarea situației este nevoie de un

<sup>1</sup> “Analiza comparativă a schimburilor comerciale cu produse agroalimentare în anul 2013 față de anul 2012”, MADR, disponibil la <http://www.madr.ro/ro/comunicare/1078-analiza-comparativa-a-schimburilor-comerciale-cu-produse-agroalimentare-in-anul-2013-fata-de-anul-2012.html>

set de politici complexe, care vor fi detaliate într-un viitor policy-brief SAR, însă pasul preliminar necesar este garantarea securității producției pentru fermieri.

Una dintre barierele care ar trebui depășite este confuzia dintre cele două metode principale de calculare a productivității din agricultură.

Productivitatea angajaților este în mod cert favorizată de mecanizare, dar care presupune cultivarea unor suprafețe cât mai mari cu cereale. Un singur angajat cu o combină agricolă performantă poate lucra 100 de hectare sau chiar mai mult. Acest mod de lucru a fost singura modalitate fezabilă de continuare a agriculturii în Vestul Europei (sau în SUA), unde populația rurală redusă și productivitatea industrială au făcut ca ferma tradițională, familială (sau „de subzistență” cum i se spune mai nou), să fie nefezabilă. Însă acesta a fost un proces natural, îndelungat, care în România nu s-a întâmplat nici până astăzi.

Productivitatea terenului este, în schimb, net favorizată de culturile intensive în muncă, pe suprafețe mici dar cu produse de valoare adăugată mare - fructe, legume etc. Aici este nevoie de un angajat pentru fiecare hectar însă valoarea recoltei poate fi de până la 10 ori mai mare sau uneori chiar mai mult. Puse într-un sistem, cele două ecuații arată cam așa: un angajat care cultivă cereale pe 100 de hectare produce aceeași sumă de bani ca zece angajați care cultivă legume pe

**Structura exporturilor în 2013**

	mii tone	mil. Euro	valoare
Grâu	4.773,3	977,7	19,2
Porumb	3.233,4	731,0	14,3
Semințe de floarea-soarelui	1.420,2	550,7	10,8
Țigări de foi, țigarete	32,8	506,0	9,9
Orz	1.132,9	223,6	4,4
Semințe de rapiță	471,9	192,6	3,8
Ulei de floarea-soarelui	197,7	166,4	3,3
Animale vii din specia ovine sau caprine	64,5	149,7	2,9
Carne de pasăre	69,6	138,2	2,7
Animale vii din specia bovine	51,5	131,4	2,6
Turte din extr. grăsimilor vegetale	415,2	88,1	1,7
Produse de brutărie, patiserie	44,5	75,4	1,5
Preparate alimentare	14,6	70,0	1,4
Preparate și conserve din carne	19,6	64,4	1,3
Turte și alte reziduuri de soia	117,1	52,0	1,0
Zahăr	79,9	49,7	1,0
Ape minerale care conțin zahăr	112,2	48,6	1,0
Miere	12,6	40,9	0,8
Fructe cu coajă	8,7	38,8	0,8
Ciocolată	8,3	36,6	0,7
Brânzeturi	11,0	35,0	0,7
Carne de porc	14,5	31,9	0,6
Cârnați	8,9	31,5	0,6
Legume	6,1	26,3	0,5
Margarină	24,6	25,2	0,5
Alte produse		616,4	12,1

sursa: MADR

zece hectare. În primul caz, productivitatea resursei umane este de 10 ori mai mare, dar în al doilea caz productivitatea terenului este de 10 ori mai mare.

Pentru țări ca Franța sau Germania, ajunse în postura din care populația ocupată în agricultură este oricum minusculă, prima variantă este și singura (deși există și acolo mici ferme familiale care reușesc să obțină venituri decente din ferme care la noi sunt considerate „de subzistență”). În România, populația rurală este aproape jumătate, iar cea ocupată în agricultură depășește un sfert. Iar structura ocupațională este oglindi-

tă de structura fermelor – avem aproape cea mai mică suprafață medie per exploatație agricolă din UE: doar 7,6% din suprafața agricolă are 3,67 milioane de ferme, adică 31,5% din total<sup>2</sup>.

Pentru ca resursa umană disponibilă să obțină o productivitate maximă, soluția o reprezintă nu exploatațiile mari, ci tocmai fermele mici, care să producă legume sau fructe. Ele pot asigura venituri decente chiar și de pe suprafețe de subzistență, dar

<sup>2</sup> Eurostat, “Farm structure statistics” - disponibil la [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farm\\_structure\\_statistics](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farm_structure_statistics)

cu condiția să dispară factorul inhibitor al potențialelor furturi.

Sunt și în România exemple de succes, chiar dacă acum ele sunt mai degrabă excepții - comunități întregi care prosperă din agricultura făcută inteligent, chiar și pe suprafețe mici: fie că este vorba de deținătorii de solarii din Matca/Galați (sau cei din sudul județului Ilfov), fie de cultivatorii de mere din Voinești/Dâmbovița, de căpșune din Albești/Argeș, de pepeni din Dăbuleni/Dolj și alte câteva zeci de astfel de cazuri. Sunt excepții pentru că au reușit să se impună în ciuda tuturor politicilor agricole care le-au stat împotriva. Dar dacă ar exista protecție, satele prospere au toate șansele să devină regula.

Așa se face că, deși statistic infrafracționalitatea agricolă poate părea neglijabilă, episoadele de furt rămase nepedepsite inhibă orice potențial de dezvoltare. La nivelul întregii economii, s-ar putea spune că infrafracționalitatea din agricultură are un efect nociv aproape comparabil cu marea corupție.

În acest caz, Politica Agricolă Comună are foarte puține instrumente fezabile, iar rezolvarea decisivă poate veni doar din direcția Poliției și a Justiției.

Propunem instituirea unei politici de „toleranță zero” față de furturile agricole, cu mobilizare specială de resurse umane (cu responsabilități clare până la nivelul șefilor, dar și cu mobilizare specială din rândurile Jandarmeriei) și tehnologice (drone, camere cu infraroșu etc.).

Complementar, probabil că este nevoie și de o măsură administrativă care să responsabilizeze statul să-și facă treaba, respectiv un fond de reasigurare pentru asiguratorii care încheie polițe contra furturilor agricole, după următorul principiu: asiguratul își încheie o poliță la un preț rezonabil și plătește daunele tot la un nivel rezonabil. Însă dacă, de exemplu, într-o comună furturile sunt atât de sus încât riscul este prea scump sau de-a dreptul neasigurabil, înseamnă că autoritatea publică nu își face treaba, prin urmare este cazul ca statul să scoată din buzunar diferența.